

2.11.2010

Dnro:487/D.a.2/2010

**Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33,
00023 Valtioneuvosto**

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KANSALLISEN KEHITTÄMISOHJELMA II:N VALMISTELU VUOSILLE 2012 – 2015

Saamelaiskäräjät esittää sosiaali- ja terveysministeriölle, että Kaste II ohjelmaan

- 1. sisällytetään erillinen maininta saamelaisten sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämisen turvaamisesta,**
- 2. laaditaan erillinen osio kielellisten ja kulttuuristen vähemmistöjen sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämisen turvaamiseksi yhdessä saamelaiskäräjien kanssa,**
- 3. saamelaisia koskevan osion valmisteluun ja toteuttamiseen varataan 5 miljoonaa euroa vuosille 2012-2015.**

Perustelut

Suomen perustuslain mukaan saamelaisilla on alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan (PL 17.3 §). Julkisen vallan velvollisuutena on perustuslain 22 §:n mukaan turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Saamelaisten perusoikeussäännös yhdessä 22 §:n kanssa velvoittaa julkista valtaa tukemaan saamelaisen alkuperäiskansan oman kielen ja kulttuurin kehittämistä.

Perustuslaki turvaa saamelaisille heidän kotiseutualueellaan kieltään ja kulttuuriaan koskevan itsehallinnon sen mukaan kuin lailla säädetään (PL 121.4 §). Saamelaisten itsehallintosäännös luo valtiolle velvollisuuden toimia lainsäädännössä saamelaisten itsehallinnon toteutumiseksi. Itsehallintoa koskevien säännösten tultua hyväksytyiksi tämä itsehallinto on tullut kansainvälisten ihmisoikeussopimusten piiriin.

Saamelaisten asema alkuperäiskansana edellyttää, että Kaste II ohjelmaan sisällytetään erillinen maininta saamelaisten palvelujen kehittämisestä, jolla turvataan saamelaisten oikeutta tosiasiallisesti ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan valtakunnallisesti sekä edistetään saamelaisten omaan kieleen ja kulttuurin pohjautuvien palvelujen kehittämistä. Kaste I ohjelmakaudella 2008-2010 myönnettiin valtionavustuksia 83 milj. euroa, josta Pohjois-Suomeen kohdennettiin 15,5 milj. euroa. Saamelaisten palvelujen kehittämiseksi kohdennettiin ainoastaan 181 500 euroa. Saamelaisten tosiasiallisen yhdenvertaisuuden, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi tarvitaan koko valtakunnan laajuinen ja Ruotsin, Norjan ja Venäjän rajat ylittävä toiminnallinen eheä kehittämisrakenne.

Saamelaisväestön kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteuttamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa, palvelut tulee järjestää saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon perustalta saamelaisten omalla äidinkielellä, suunnitellaan saamelaisten omista lähtökohdista saamelainen kulttuuritausta, perinteiset arvot sekä elämänmuoto ja ajattelutapa huomioiden.

Klemetti Näkkäläjärv
Puheenjohtaja

Pia Ruotsala
Sosiaali- ja terveystieteiden

(Esityksestä päätti 2.11.2010 puheenjohtaja Klemetti Näkkäläjärv)

Lisätietoja:

sosiaali- ja terveystieteiden Pia Ruotsala, 010 839 3106, 040 726 2688, pia.ruotsala@samediggi.fi